

Jules Verne

STEAUUA SUDULUI

Cuvânt-înainte de
Nicolae Manolescu

Traducere din limba franceză de
Ion HOBANA

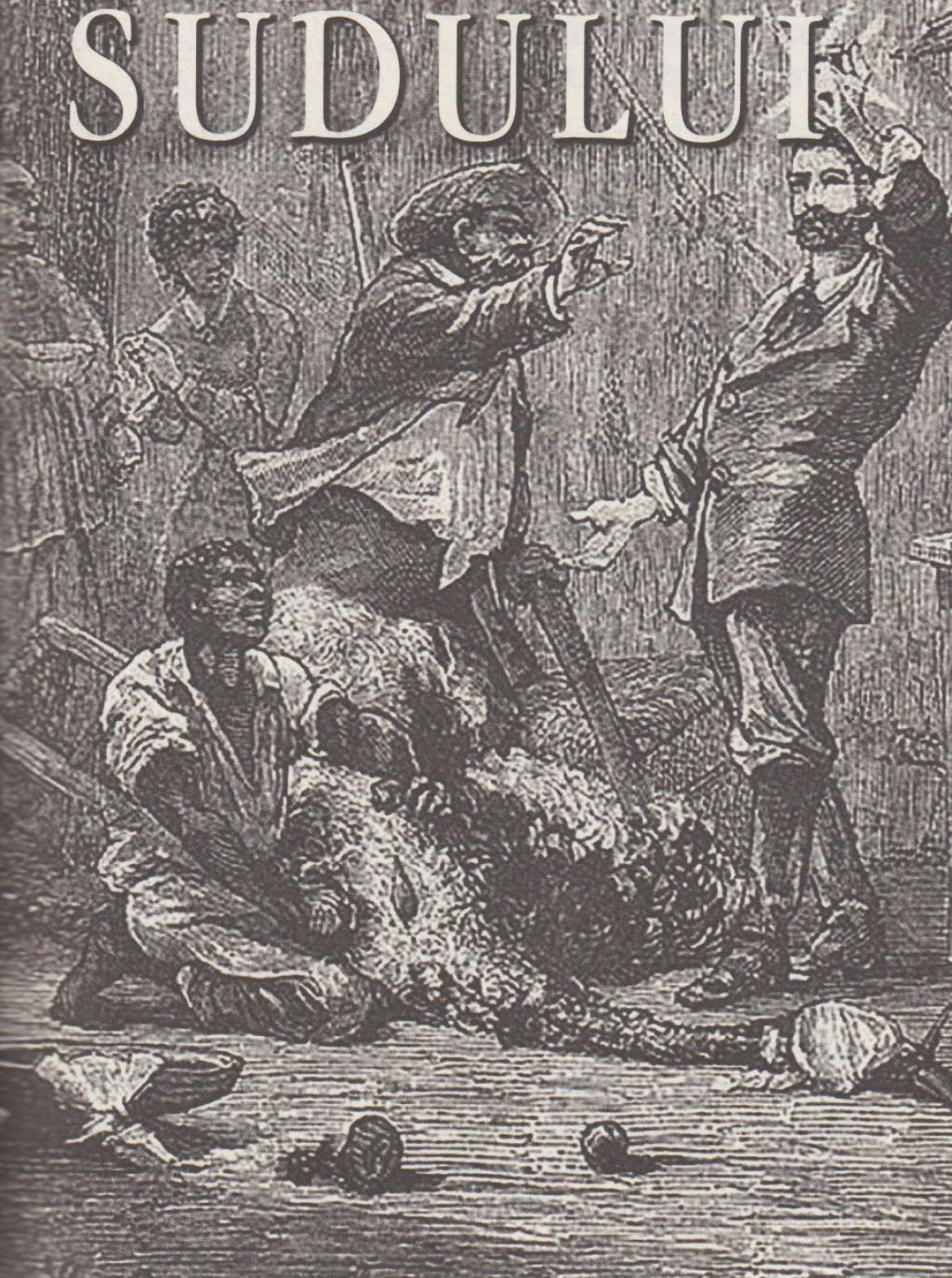

CARTEA ROMÂNEASCĂ

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte de Nicolae Manolescu .....</i>	7
I Nemaipomeniți sunt francezii ăștia!.....	11
II Pe câmpia diamantelor	21
III Un pic de știință, dăruită cu multă prietenie.....	31
IV Vandergaart-Kopje	41
V Prima exploatare	50
VI Obiceiuri de tabără	60
VII Surparea	74
VIII Marea experiență	83
IX O surpriză	90
X John Watkins reflectează	99
XI Steaua Sudului	112
XII Pregătiri de plecare	122
XIII Străbătând Transvaalul	129
XIV La nord de Limpopo.....	142
XV Un complot	152
XVI Trădare	161
XVII O cursă cu obstacole africană.....	171
XVIII Struțul care vorbește.....	178
XIX Peștera minunată	189
XX Întoarcerea	198
XXI Justiție venețiană.....	208
XXII Un nou tip de mină	218
XXIII Statuia comandorului	227
XXIV O stea care dispare.....	233

STEAUA SUDULUI

I

NEMAIPOMENIȚI SUNT FRANCEZII ĂȘTIA!

— Vorbiți, domnule, vă ascult!
— Domnule, am onoarea să vă cer mâna domnișoarei Watkins, fiica dumneavoastră.
— Mâna Alicei?
— Da, domnule. Cererea mea pare să vă surprindă. O să mă iertați, totuși, dacă mi-e destul de greu să înțeleg de ce vi s-ar părea extraordinară. Am douăzeci și șase de ani. Mă numesc Cyprien Méré, sunt inginer de mine – am fost al doilea din seria mea la absolvirea Școlii Politehnice. Familia mea este onorabilă și onorată, cu toate că nu-i înstărită. Domnul consul al Franței în Colonia Capului poate să confirme toate acestea, dacă dorîți, ca și prietenul meu Pharamond Barthès, temerarul vânător pe care îl cunoașteți bine, ca toată lumea în Griqualand. Mă aflu aici într-o misiune științifică, trimis de Academia de Științe și de Guvernul francez. Anul trecut, Institutul mi-a decernat premiul Houdart, pentru lucrările mele despre compozitia chimică a rocilor vulcanice din Auvergne. Memoriul meu asupra bazinului diamantifer al Vaal-ului, care este aproape terminat, va fi fără îndoială bine primit de lumea științifică. La întoarcerea din misiune, voi fi numit profesor adjunct la Școala de Mine din Paris; mi-am și reținut apartamentul, în strada Universității, numărul 104, la etajul al treilea. Anul viitor la întâi ianuarie, salariul meu se va ridica la patru mii opt sute de franci. Știu că nu e o avere, dar, cu ceea ce îmi vor aduce lucrările personale, expertizele,

premiile academice și colaborarea la revistele științifice, acest venit va fi aproape dublat. Adaug că, fiind modest, nu-mi trebuie mai mult ca să fiu fericit. Domnule, am onoarea să vă cer mâna domnișoarei Watkins, fiica dumneavoastră.

Numai după tonul ferm și hotărât al acestui mic discurs se putea vedea cu ușurință că Cyprien Méré era obișnuit să meargă totdeauna drept la țintă și să vorbească deschis.

Înfățișarea sa nu dezmințea impresia produsă de felul său de a vorbi, fiind aceea a unui Tânăr ocupat îndeobște cu cele mai înalte raționamente științifice care nu acordă vanităților mondene decât timpul strict necesar.

Părul său șaten, tăiat scurt, barba blondă, tunsă aproape până la epidermă, simplitatea costumului său de călătorie din doc gri, pălăria de pai ieftină pe care, întrând, o pusese cuvîncios pe un scaun – cu toate că interlocutorul său rămasese cu capul acoperit, cu lipsa de politețe caracteristică rasei anglo-saxone – totul în Cyprien Méré indică un spirit serios, după cum privirea lui limpede arăta o inimă curată și o conștiință dreaptă.

Mai trebuie spus că acest Tânăr francez vorbea foarte bine englezesc, ca și cum ar fi trăit multă vreme în ținuturile cele mai britanice ale Regatului Unit.

Domnul Watkins îl ascultă trăgând dintr-o pipă lungă, așezat într-un fotoliu de lemn, cu piciorul stâng întins pe un taburet de pai, cu cotul sprijinit pe colul unei mese grosolane, având în față o carafă cu gin și un pahar umplut pe jumătate cu această băutură alcoolică.

Era îmbrăcat cu un pantalon alb, o haină de pânză roasă, albastră, o cămașă de flanelă galbuie, fără vestă și fără cravată. Sub pălăria imensă de pâslă, care părea înșurubată definitiv pe capul cărunt, se rotunjea o față buhăită și roșie, parcă ar fi fost injectată cu peltea de coacăze. Pe față aceasta, puțin atrăgătoare, împodobită cu smocuri de barbă aspră de culoarea pirului, licăreau doi ochi mici, cenușii, care nu prea oglindeau răbdare și bunătate.

Trebuie să spunem de îndată, în apărarea domnului Watkins, că suferă groaznic de gută, ceea ce îl obligă să-și

țină piciorul stâng înfășurat în bucăți de pânză; or, guta, în Africa Meridională ca și în alte țări, nu-i făcută să îmblânzească firea oamenilor cărora le roade articulațiile.

Scena se petreceea la ferma domnului Watkins, pe la 29 grade latitudine la sud de Ecuator și 22 grade longitudine la est de meridianul Parisului¹, pe frontieră vestică a Statului liber Orange, la nord de Colonia britanică a Capului, în centrul Africii de Sud, sau anglo-olandize. Această țară, pe care malul drept al fluviului Orange o desparte de marginile sudice ale marelui deșert Kalahari și căreia în vechile hărți i se spune Griqualand, este numită în mod mai îndreptățit, de vreo zece ani, „Diamonds' Field”, Câmpia Diamantelor.

Holul în care avea loc această întrevedere diplomatică se distingea atât prin luxul deplasat al câtorva piese de mobilier, cât și prin săracia altor detalii ale interiorului. Pardoseala, de exemplu, era din pământ bătut, dar așternută, pe alocuri, cu covoare groase și blănuri scumpe. Pe perete, pe care nu-i acoperise niciodată un tapet oarecare, erau agățate o pendulă enormă din aramă cizelată, arme de preț de fabricații diferite, miniaturi englezesti, încadrate în rame splendide. O sofa de plus era așezată lângă o masă de lemn alb, bună cel mult pentru nevoile unei bucătării. Fotolii aduse din Europa își întindeau în zadar brațele către domnul Watkins, care prefera un jilț vechi, cioplit odinioară de propriile sale mâini. Totuși, în general, îngrămădirea obiectelor de valoare și mai ales acest talmeș-balmeș de piei de panteră, de leopard, de girafă și de tigru, aruncate pe toate mobilele, dădeau încăperii un aer de opulență barbară.

De altfel, era evident, prin forma plafonului, că această casă n-avea etaje. Ca și toate celelalte din regiune, ea era construită în parte din scânduri, în parte din lut și acoperită cu foi de zinc, așezate pe schelăria ei ușoară.

¹ Meridianul 0 n-a fost întotdeauna cel pe care-l știm azi sub numele de meridianul Greenwich (un cartier al Londrei). Acesta a fost stabilit abia în 1851, iar în 1884 un congres internațional a aprobat acest standard. Până atunci, și chiar și după aceea, francezii au folosit meridianul Parisului ca meridian 0.

Se vedea de asemenea că locuința abia fusese terminată, într-adevăr, era destul să te apleci pe una dintre ferestre ca să zărești, la dreapta și la stânga, cinci sau șase construcții părăsite, toate de același fel, dar de vîrste diferite și într-o stare de degradare din ce în ce mai înaintată. Erau tot atâtea case pe care domnul Watkins le clădise, le locuise și le părăsise pe rând, și care marcau într-un fel treptele înnavuțirii sale.

Cea mai îndepărtată era făcută numai din bucăți de gazon și nu merita decât numele de colibă. Următoarea era clădită din lut, a treia din lut și din scânduri, a patra din lut și din zinc. Se vedea ce gamă ascendentă străbătuse domnul Watkins, datorită succesului îndeletnicirii sale.

Toate aceste clădiri, mai mult sau mai puțin dărăpăname, se ridicau pe o măgură, aproape de confluența Vaal-ului și a Modder-ului, cei doi principali afluenți ai fluviului Orange în această regiune a Africii de Sud. Jur împrejur, cât vedeai cu ochii, nu se zărea, către sud-vest și nord, decât câmpia tristă și pustie. „Veld-ul”, cum i se spune pe-aici, e format dintr-un pământ roșiatic, uscat, arid, prăfos, presărat ici-colo cu câteva fire de iarba rară și mici tufișuri de spini.

Lipsa totală de arbori este caracteristica acestei triste regiuni. În consecință, ținând seama că nu se găsesc nici cărbuni, iar legăturile cu oceanul sunt lente și dificile, nu e de mirare că localnicii sunt siliți să ardă, pentru nevoile casnice, bălegarul turmelor de animale.

Pe acest teren monoton, cu un aspect aproape dezolant, curg cele două râuri, atât de încete și cu malurile atât de joase, încât te miri cum nu se întind peste întreaga câmpie.

Numai spre răsărit, orizontul este tăiat de zimții îndepărtați ai celor doi munți, Platberg și Paardeberg, la poalele căror poți zări, dacă ai ochi buni, fum, praf, mici puncte albe, care sunt colibe sau corturi, și jur împrejur o forfotă de ființe vioae.

Aici, în acest Veld, se găsesc zăcăminte de diamante în exploatare: Du Toit's Pan, New-Rush și, poate cel mai bogat dintre toate, Vandergaart-Kopje. Aceste mine sub cerul liber și aproape la suprafața solului, care sunt înglobate sub denumirea generală de „dry-diggins”, sau mine secate, au livrat, cu

începere din 1870, diamante și pietre prețioase în valoare de aproximativ patru sute milioane de franci. Ele se află reunite într-o circumferință cu raza de cel mult doi sau trei kilometri. Se vedea foarte bine cu binoclul de la ferestrele fermei Watkins, care nu se afla decât la patru mile engleză¹ de ele.

De altfel, fermă e un termen destul de impropriu, dacă e vorba de această aşezare, căci era cu neputință să zărești în împrejurimi vreun fel de cultură. Ca toți preținșii fermieri din această regiune a Africii de Sud, domnul Watkins era mai curând un proprietar de cirezi de boi, de turme de capre și de oi, decât un veritabil conducător al unei exploatari agricole.

Domnul Watkins nu răspunsese încă cererii atât de politicos, dar atât de limpede formulate de Cyprien Méré. După ce reflectase cel puțin trei minute, el se hotărî în sfârșit să scoată pipa din colțul gurii și emise următoarea opinie, care n-avea desigur decât o legătură foarte îndepărtată cu problema în discuție:

— Cred că-o să se schimbe vremea, dragă domnule! Niciodată n-am suferit de gută mai mult ca în această dimineață!

Tânărul inginer se-ngruntă, întoarse o clipă capul și trebuia să facă un efort ca să nu lase să i se vadă dezamăgirea.

— Poate că ați face bine dacă ați renunța la gin, domnule Watkins! răsunse el destul de tăios, arătând spre cana de gresie pe care atacurile repetitive ale băutorului o goleau repede de conținut.

— Să renunț la gin! By Jove! Îți bați joc de mine! strigă fermierul. A făcut vreodată rău ginul unui om de treabă?... Da, știu ce vrei să spui!... Vrei să-mi citezi rețeta dată de medicul acela primarului care suferea de gută! Cum îl chema pe medic? Cred că Abernethy! „Vreți să vă simțiți bine? îi spunea el bolnavului său. Trăiți cu un șiling pe zi și câștigați-l prin muncă!” Foarte bine și frumos! Dar, pe bătrâna noastră Anglie! Dacă, pentru ca să te simți bine, trebuie să trăiești cu un șiling pe zi, la ce-ți mai slujește că ai făcut avere?... Astea-s prostii nedemne de un om de spirit ca dumneata, domnule Méré!...

¹ Mila engleză: 1609 metri (n.a.).

Te rog, deci, să nu-mi mai vorbești despre asta!... Decât aşa viață, mai bine în mormânt!... N-am alte bucurii decât să mânânc bine, să beau bine, să fumez o pipă, ori de câte ori am poftă – și dumneata vrei să renunț la ele?

— Oh! Nu țin defel! răspunse cu franchețe Cyprien. Vă amintesc numai o regulă de sănătate, pe care o cred justă! Dar, dacă vreți, să lăsăm asta, domnule Watkins, și să revenim la obiectul special al vizitei mele.

Domnul Watkins, atât de vorbăreț mai înainte, recăzuse în mutismul său și scotea, tăcut, mici rotocoale de fum.

Ușa se deschise. Intră o fată, ducând o tavă cu pahare.

Această drăguță persoană, încântătoare cu boneta ei, croită după moda fermierilor din Veld, era îmbrăcată simplu, cu o rochie de pânză cu floricele. În vîrstă de nouăsprezece-douăzeci de ani, cu un ten foarte alb, cu părul blond și fin, cu ochii mari, albaștri, cu o fizionomie blândă și veselă, ea era imaginea sănătății, a grației și a bunei dispoziții.

— Bună ziua, domnule Méré! rosti ea în franțuzește, dar cu un ușor accent britanic.

— Bună ziua, domnișoară Alice! răspunse Cyprien Méré, care se ridicase la intrarea fetei și acum se înclina în fata ei.

— V-am văzut când ați sosit, domnule Méré, reluă miss Watkins, lăsând să i se vadă dinții frumoși, într-un surâs prietenos, și, cum știu că nu vă place ginul tatii, vă aduc oranjadă, nădăjduind că o veți găsi destul de rece!

— E foarte drăguț din partea dumneavoastră, domnișoară!

— Ah, nici nu vă puteți închipui ce a înghițit Dada, struțul meu, în dimineața aceasta! reluă ea cu familiaritate. Bila mea de fildeș pentru cărpit ciorapii!... Da, bila mea de fildeș! Si totuși, e destul de mare, știți domnule Méré, și o primisem chiar de la sala de biliard din New-Rush!... Ei bine, acest nesătul de Dada a înghițit-o ca pe o pilulă! E un animal răutăcios, care o să mă facă să mor de supărare, mai devreme ori mai târziu.

În timp ce povestea, miss Watkins avea în colțul ochilor săi albaștri o mică rază veselă, care nu părea să indice o dorință prea fermă ca acest pronostic lugubru să se împlinească, nici mai devreme, nici mai târziu. Dar, deodată, cu intuiția atât de

pătrunzătoare a femeilor, ea fu izbită de tăcerea tatălui său și a Tânărului inginer, ca și de faptul că prezența ei îi stânjenea.

— S-ar părea, domnilor, că vă deranjez! Dacă aveți secrete pe care nu trebuie să le știu, am să plec!... De altfel, nici n-am timp de pierdut! Trebuie să-mi studiez sonata, înainte de a mă ocupa de pregătirea mesei!... Ei, hotărât lucru, nu prea sunteți vorbăreți astăzi, domnilor!... Vă las cu comploturile dumneavoastră sumbre!

Aproape de ieșire, se întoarse și spuse, cu grație, deși subiectul era dintre cele mai serioase:

— Domnule Méré, când o să vreți să mă ascultați la tema despre oxigen, vă stau la dispoziție. Am citit de trei ori capitolul de chimie pe care mi l-ați dat să-l învăț și acest „corp gazos, incolor, inodor și fără gust” nu mai are secrete pentru mine!

Apoi, miss Watkins făcu o reverență și dispăru ca un gingeș meteor.

O clipă mai târziu, acordurile unui pian excelent, răsunând într-una din cele mai îndepărtate camere, anunță că fata se dăruie în întregime exercițiilor sale muzicale.

— Ei bine, domnule Watkins, reluă Cyprien, căruia această apariție drăgălașă i-ar fi reamintit de ce se afla acolo, admînd că ar fi fost în stare să uite, vreți să-mi răspundeți la cererea pe care am avut onoarea să v-o fac?

Domnul Watkins își scoase pipa din colțul gurii, scuipă solemn pe jos, își ridică brusc capul și, săgetându-l pe Tânăr cu privirea, îl întrebă:

— Nu cumva, domnule Méré, i-ai și vorbit despre toate astea?

— Să fi vorbit despre ce?... Cu cine?

— Despre ceea ce spuneai... Cu fiica mea...

— Drept cine mă luați, domnule Watkins! replică Tânărul inginer, cu o căldură care nu lăsa nicio îndoială asupra sincerității sale. Sunt francez, domnule!... Nu uitați!... Nu mi-aș fi permis niciodată să vorbesc despre căsătorie cu domnișoara, fiica dumneavoastră, fără consumămantul dumneavoastră!

Privirea domnului Watkins se îmblânzi și, dintr-odată, limba păru să i se dezlege: